

Remissyttrande: Hyggesfritt skogsbruk - Skogsstyrelsens definition

Skogsägarföreningen Norra Skog har tagit del av Skogsstyrelsens remiss angående definition av Hyggesfritt skogsbruk, dnr 2020/3733. Som remissvar hänvisas till vad som framgår av detta utlåtande.

Norra Skog är en nybildad skogsägarförening med rötterna i Norra Skogsägarna och Norrskog. Föreningen ägs av 27 000 enskilda skogsägare med ett samlat skogsinnehav på drygt 2,1 miljoner hektar skogsmark i de fyra nordliga länen. Föreningens huvudsakliga uppdrag är att företräda det privata enskilda skogsbruket, driva egen skogsbruksverksamhet och produktion i egen industri samt virkesförmedling av skogsråvara till extern industri.

Sammanfattning

Skogsstyrelsen framhåller att det finns behov av en definition av hyggesfritt skogsbruk för att skapa en gemensam utgångspunkt för diskussioner, samt för att kunna mäta och följa upp omfattningen av hyggesfritt skogsbruk.

Norra Skog anser att Skogsstyrelsens förslag till definition är allt för begränsande och riskerar att hämma användningen av metoden, då det enbart är skogsmark med produktionsmål som omfattas av Skogsstyrelsens definition. För enskilda skogsägare används metoden främst inom områden som klassas som NS, Naturvårdande skötsel. Många av våra medlemmar sköter redan idag delar av sin skog med hyggesfria metoder, framför allt i områden med ökad hänsyn till exempelvis miljö eller rekreation. Det är centralt för acceptansen att definitionen omfattar även dessa marker.

En definition av Hyggesfritt skogsmark måste således omfatta skogsskötsel som bedrivs på hela skogsmarksarealen. Att inte räkna med områden där skogsägaren faktiskt bedriver ett hyggesfritt skogsbruk leder fel och riskerar att öka missförstånden och motsättningarna.

Vi delar Skogsstyrelsens uppfattning att metoden är ett komplement till trakthyggesbruk och kan tillämpas där förutsättningarna är lämpliga och för att uppfylla skogsägarens mål. Hyggesfria metoder lyfts ofta fram som lösningen på olika problem i skogsbruket utan djupare analyser. Norra Skog anser att kunskapen om hyggesfria metoder behöver öka.

Hyggesfria metoder leder till lägre virkesproduktion, dyrare avverkningskostnader och därmed lägre ekonomiskt utfall. Lägre tillväxt innebär även sämre kolinlagring i växande skog. Det är också viktigt att belysa riskerna med metoden i form av bland annat storm, torka med mera och insektsangrepp kopplat till detta.

Vi anser att processen med fokusgrupperna inte har tillräcklig tyngd för att komma med förslaget om att utesluta mark med annat syfte än virkesproduktion samt förslaget om att införa en definition på hygge om 0,25 hektar. Fokusgrupperna är inte representativa där statlig och ideell naturvård har stor tyngd i förhållande till skogsnäring och skogsägare. Det har lett till att definitionen är politisk och inte biologisk eller teknisk.

Specifika synpunkter

- Norra Skog avstyrker Skogsstyrelsens definition av hyggesfritt skogsbruk och föreslår följande definition:

Hyggesfria metoder innebär att skogen sköts så att marken alltid är trädbevuxen utan att det uppstår större kala ytor

- Norra Skog avstyrker Skogsstyrelsens förslag till definition av hygge. Processen för att ta fram förslaget är inte vetenskaplig och deltagarna i fokusgrupperna som föreslog storlek är inte representativa för skogssektorn. För att definiera om en mark är kal eller inte räcker det med §5-kurvan eller Riksskogstaxeringens metod med en slutenhet under 0,3 vilket i princip är samma sak som §5-kurvan. Information om avverknings- och föryngringsåtgärder avgör sedan om luckan uppkommit via avverkning eller exempelvis en stormfällning. Vi ser inget behov av denna definition och tror inte den kan bli praktiskt användbar. Det finns dessutom en risk för sammanblandning med 0,5 hektars regeln för när en avverkning behöver anmälas till Skogsstyrelsen.
- Rapporten skulle kunna vara mer stringent och mindre filosofisk i redogörelsen över skogsbruksmetoder och skogshistoria.
- En tydligare förklaring till begreppet blädning behövs, framförallt i ett historiskt perspektiv.
- Forskning från SLU visar att andra mål än ekonomi eller virkesproduktion bör väga tungt för att motivera hyggesfria metoder¹. Det bör framkomma tydligare i den remitterade rapporten. Exempelvis bör inte skogsproduktion stå överst i listan över motiv i kapitel 3 (sidan 21).
- Intressentgruppernas representativitet är problematisk. Det framgår inte om det finns överlapp mellan grupperna men enligt redogörelsen på sidan 22 har skogsnäringen 16 stycken deltagare medan myndigheter, forskare och ideella organisationer har 35 stycken deltagare. Skogsägare finns inte med som kategori. I rapporten görs ingen analys av gruppernas representativitet.

¹ <https://www.slu.se/forskning/kunskapsbank/future-forests/kunskap-om-hyggesfritt-skogsbruk/>

- I kapitel 5 anger Skogsstyrelsen att avgränsningen av definitionen ska ses som meningsfull av så många som möjligt och gälla på all typ av produktiv skogsmark. I 5.1.1 skrivs sedan följande”

I fokusgrupperna framkom med stor tydlighet att det inom ideell och statlig naturvård inte finns något stöd för den tanken. En överväldigande majoritet av deltagarna menade att hyggesfritt skogsbruk bara bör kunna tillämpas på mark där det finns ett produktionsmål. Alltså, i det vedertagna målklassningssystemet på mark med målklass PG och PF/K.

Motivet för ställningstagandet uppfattar vi vara en farhåga att den ekonomiska drivkraften att komma åt virke kan bli så styrande och innebära att naturvårdande skötsel på naturvårdsklassad mark, alltså med målklass NS, inte görs utifrån naturvårdsskäl utan även av ekonomiska skäl. En sådan utveckling vill man inte riskera”

Det är en anmärkningsvärd syn på skogsägare från statlig och ideell naturvård. Än mer anmärkningsvärt är att Skogsstyrelsen väljer att tillmötesgå den åsikten, trots att fokusgrupperna är sneda i sin representativitet.

- Riskerna som är förenat med hyggesfritt skogsbruk (stormrisk, torka m.m.) och till följd av detta ökade insektsangrepps bör lyftas fram tydligare i rapporten, liksom att en stor del av Sveriges skogsekosystem är anpassat till förnygring med brandregimer. Beståndsförnygring under träd fungerar dåligt på många magra/kärva marker.
- Konsekvenser i form av dyrare avverkningskostnader, lägre avkastning för skogsägare och minskade framtida avverkningsmöjligheter bör belysas i rapporten.
- Rapporten bör även lyfta fram att hyggesfria metoder leder till kolinlagring.
- Vid definitionen av hygge anser vi att Skogsstyrelsen bör kunna använda samma metod som Riksskogstaxeringen.
- I beskrivning av olika hyggesfria metoder framhålls minskad markpåverkan. Det är viktigt ur många aspekter men rapporten bör nämna risken med ökad körning i bestånd när åtgärder ska göras oftare än i traditionellt trakthyggesbruk med några få gallringar per omloppstid.
- Flera av de alternativa metoder som beskrivs i den internationella jämförelsen i rapporten är inte relevanta för nordiskt skogsbruk. Det är helt andra typer av skogar med annan jordmån och där skogsbruket inte bedrivs med krav på ekonomisk avkastning.

Jonas Eriksson

Olof Falkeström

Medlemschef

Skogsskötselspecialist